

Laisvės VARPAS

LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Nr. 3

Liubekas, 1945 m. gruodžio 29 d.

Kaina 50 pf.

Mūsų nuosirdus Naujųjų – 1946 – Metų sveikinimas ir linkėjimai tautieciams sveikatos, gerovės ir didžiojo troškimo išsipildymo.

Britu karinės valdžios pranesimas

Persons from LITHUANIA, LATVIA and ESTONIA who wish to return home will be enabled to do so.

Persons from these countries who do not wish to return home will not be compelled to do so and the British authorities will provide for the maintenance of all such persons in the British Zone.

Asmenys iš LIETUVOS, LATVIJOS, IR ESTIJOS, kurie nori grįžti namo, galės tai padaryti.

Asmenys iš šių krastų, kurie nenori grįžti namo, nebus verčiami tai daryti. Britų Valdžios organai rūpinsis visu tokiu asmenų išlaikymu Britų zonoje.

UNRRA parengė darbo planą

Jungtinių tautų pagalbos ir atstatymo organizacija (UNRRA) parengė planą, kuriame numatyta suteikti darbą tiems 3,25 milijonams tremtinių ir prievartai i Vokietiją atgabentųjų užsieniečių, kurie dabar Vokietijoje laukia grąžinimo į savo tėvynes arba perkėlimo į kitus krastus. Šis planas tarp

kitko numato užsieniečius įjungti į statybių ir remonto dirbtuves bei apmokyti juos šaltkalvystės ir radijo technikos. Be to, tremtiniai turės būti panaudoti vokiečių ūkyje, taip pat ir prancūzų ir čekoslovakų anglių kasyklose.

Nacių planai kolonizuoti Lietuvą

ZYDU ISNAIKINIMAS PABALTYJY

Garsioj Nūrnbergo byloj vis daugiau ir daugiau slaptu ir smulkiai parengtu nacių planu iskeliamas į viešumą. 1941 m. birželio 22 d. pradėję savo žygį į Rytus, vokiečiai turėjo jau iš anksto parengtą planą, kaip jie tuos milžiniškus plotus tvarkys. Šio plano autorius kaltinamas Alfredas Rosenbergas, buvęs Reicho ministeris užimtoms Rytų sritims.

Pagal Rosenbergo planą, Baltijos valstybėse ir Gudijoje turėjo būti apgyvendinta dalis angliu, danu, norvegu ir olandu. Tuo būdu būtų buvusi kolonizuota ir „germanizuota“ sioji sritis. Ukraina būtų buvusi padaryta nepriklausoma valstybė, Vokietijos sąjungininkė, o Kaukazo sritis – federacinė Vokietijos valstybė. Kaip detalai šis planas buvo parengtas, galima spręsti jau iš to, kad septynios savaitės prieš žygį į Rytus buvo sukurta toms teritorijoms valiutinė sistema.

Taigi, visi nacių mums nuolatos kartoti pažadai apie „gera lietuvių tautai vieta Naujojoje Europoje“ buvo tik tuscias muilo burbulas. Laimei, lietuvių tauta tuojau aiskiai pamatė ir

suprato sukta vokiečių nacių politika ir visomis jėgomis jai aktyviai pasipriešino.

Tarp kitu nacių ivykdytu baisiu nusikaltimu Nūrnbergo byloj buvo iskeltas ir siurpulingas Varšuvos žydu ghetto likvidavimas ir Pabaltijo valstybiu žydu isnaikinimas.

Pabaltijo žydu isnaikinimo nusikaltimui irodyti panaudotas vadinamojo vokiečių „Akcijos dalinio“ pranesimas savo vyriausybei, kuriame rasoma: „Užėmus tuos krastus, tuojau buvo sukurstyti vietiniai antisemitiniai elementai surengti žydu pogromus.“ Toliau tame pranesime, kuris padarytas 1941 m. spalio 15 d., rasama: „Jau iš pat pradžių reikėjo laukti, kad žydu problema Rytuose negalės būti išspresta vien tik pogromais. Reikėjo panaudoti Saugumo policijos valomuosius dalinius, kuriu tikslas buvo visiskai isnaikinti žydus.“ Iš to pranesimo matyti, kad iki to laiko Lietuvoj buvo „likviduota“ 71.105 žydai ir Latvijoje 30.000 žydu. Panasiu naikinimo priemonių buvo imtasi Estijoje ir Gudijoje.

I Naujuosius Metus

Kalėdų šventės ir Naujųjų Metų pasaulis siemel švencia be gėdulo sydo. Nuo 1939 m. pasaulis niakės tamsyn ir tamsyn, kol buvo sutramdyti militaristai, norėję pavergti pasaulį, pajungti žmoniją jų baistoms sistemoms. Juos sutramdyti prisidėjo ir pacioj karo pabaigoj iskritusi atominė bomba, tas baistos ardomosios jėgos irankis, kuris tolimesnei pasaulio konstrukcijai atvėrė naujas galimybes.

Viena didžiausių laimiu, ypac mazo sioms tautoms, yra ta, kad viskas eina vakaru demokratijos dvasios linkme, kad viskas daroma tautu laisvės ir laisvo žmogaus, kur jis bebūtų, vardan. Ir mes, tremtiniai, laisviau atsidusime galėdami galvoti sviesiuju isminciu akiraciais su tėvynes meile sirdyje aukodamies Lietuvos gerovei.

Lietuva toli. Bet dvasioje Lietuva niekuomet nuo mūsų nenutolo, ji pasidarė dar labiau artimesnė, gilesnė, sviesesnė, nes ji, kaip niekuomet, tapo apgaubta mūsų meile ir ilgesiu. Mes prisimenam, kaip savo seimose per šventės sėdėdavom prie apkrautu stalu ir minėdavom savo gimines. Visi stengdavomės šiu didziuju svenciu progą tradiciniai suvaziuoti, sueiti ir pabendrauti, tarytum, pabrėždami mūsų sena paproti – seimos patriarchaliskuma: pagalvoti, ka esame nuveike ir ka turime daryti. Nel trupiniai nuo stalo dalydavomės su gyvulėliais tvarte, nes visi buvome viena nedaloma seima; vienas džiaugsmas – testli savo giminės sviesu gyvenima.

Šiandien mūsų dalia kita. Mes esame be namu, be tėviskiu, be tėvynės. Nel gražiausiu svenciu progą negalime pasiekti artimuju ne tik rankos paspaudimu, bet ir rasto zodziu. Mes esame pakelyje į namus. Tomis dienomis mes visuomet buvome prate galvoti apie savuosius, apie namus.

Ka mes zinome apie savo namus? Beveik nieko. Jeigu kas ir turi kuriu ziniu, tai vis apytikriu, neaiskiu. Taciau mes nesame nusimine, nesame be vilties pabloksti, nesame vieni: beveik visos mazo-

sios tautos laukia demokratisko apsisprendimo, kuri pažadėjo sąjungininkai. Atsakingųjų JAV ir Litz. Britanijos vyrų pareiskimai dėl laisvo žmogaus ir laisvo apsisprendimo galimumo neleidžia mums kitaip galvoti, kaip tik sia kryptimi. Ta mintimi mes ir baigiame sunkius 1945 m. ir sunkiausia baisaus karo laikotarpį.

Izengdami i Naujus Metus, mes jau esame pakankamai susiorganizavę istreimime gyvenli. Ir mes visuomet atsime nam pareiga dirbti ir būti atsakingiems uz savo veiksmus. Larbas ir atsakingumas yra kiekvieno doru lietuvi garbingas isipareigojimas ne tik sau, bet ir savo tautai ir Lietuvai. Lietuvos vardas visais atvejais turi istikti grynas ir nepazemintas, nes nuo to zymiai priklausys sprendimai apie mūsų deiti. Mes niekuomet neuzmirskime, kad nesame namuose, bet svečiuos ir mus vertina pagal mūsų elgesi ir dvasini lygi. Tremtinio gyvenimas, perėjimas per baises koncentracijos lagerius, priverslinuos darbuos vergavimas, suprantama, mūsų gyvenimas inesė blogi ir geru reiskiniu. Reikia manyti, kad sprendziantieji apie mus tai supras, bet tai nereiskia, kad tas neigiamybes, kurios pasireiskia mūsų tarpe, privalome toleruoti. Lvasiniai mes esame tiek kultūringi, tiek pajėgūs, kad mūsų valioje yra galimybiu būti pavyzdziu net kitoms tautoms.

Nauju Metu proga mes linkime visiems tautieciams suprasti mūsų pagėdavimus, nuosirdziai pergaltvoti gyvenimo aplinkybes, garbingai visur ir visuomet atslovauti lietuvi varda, savo mintis ir pastangas skirti Lietuvai.

Ciurlionieciu viesnagė Liubeke

Gruodžio 15—17 d.d. Liubeke gastroliavo Ciurlionio vardo Lietuvos liaudies dainu, soku ir muzikos Ansambli, vedamas muz. Alf. Mikulskio. Ansambli atvyko is Prancūzu zonos, padarydamas ilgą ir vargingą kelionę.

Ansambli susikūrė Vienoje, dar vokieciu okupacijos metu. 1944 m. spalio 30 d. Ansambli pirma karta viesai koncertavo Vienoje, Didžiojoje Koncertu salėje. Po to prasidėjo ilgą ir sėkmingą Ansamblio tournée Austrijoje, vėliau Prancūzu ir Amerikieciu zonoje ir dabar jis pasiekė Anglu zoną. Iskaitant Liubeke suruostus koncertus, Ansambli yra pasirodes 92 koncertuose. Paskutiniu metu ciurlionieciams tenka kas antra diena po viena koncerta, neskaitant dalyvavimo pamaldose su baznytiniu giesmiu repertuaru, kuri jie taip pat turi paruose. Sėkmingiausi Ansamblio pasirodymai ivyko Prancūzu zonoje, ypac kai juo susidomėjo I-sios prancūzu armijos vadas gen. de Latre de Tassigne. Ansambli didziuliu pasisekimu pasirodė sio generolo surengtame amerikieciu Vyriausiosios Vakarų Fronto vadovybės nariu garbei priėmimo. Po to Ansambli buvo angazuotas, kaip I-sios prancūzu armijos teatras. Ciurlionieciai dabar yra apgyvendinti Detingen, Kr. Reutlingen, grazioje sanatorijos vieloje, netoli Tūbingeno, Prancūzu Raudonojo Kryžiaus globoje.

Pradžioje Ansambli sudarė 40 dalyviu, daugiausiai seni ciurlionieciai; kiti gi operos choristai ir studentai. Veik visi ciurlionieciai yra abiturientai, studentai arba net aukstaji moksla baigė žmonės. Ansambli yra susilaukęs visuotinio pripazinimo ir, ypatingai rysium su minėtu gen. de Latre de Tassigne priėmimu, yra placiai paminėtas amerikieciu, anglu, prancūzu, sveicaru ir kitu krastu spaudoje.

Liubeke ciurlionieciai pasirodė su turtingu repertuaru, padainuodami misraus, vyrų ir

Vysk. M. Valancius ir mes

70 m. nuo jo mirties proga

Idėjos, jei didzios, nemirsta kaip žmonės.

MAIRONIS

Idėjos amzinios. Žmonės ateina ir iseina, bet ju idėjos, ju dvasia ir darbai lieka toje tautoje, toje zemėje, kur jie gimė ir gyveno, dirbo ir kūrė. Jie, didieji tautos žmonės, mire pasidaro gyvesni uz gyvus — jie igyja amžinybės ypatumu ir gyvena savo tautoje susieti su ja nenutrūkstamais dvasios rysiais. Jie nematomi, bet juntami, savo dvasia jie gyvena su mumis ir mumyse. Delto ir mūsų nedorybės mus varzo. Mes jauciamės nejaukiai, esam nusikalte, kad nevykdome ju idėju, kad liekam nejautrūs ju zodziams.

Ir siandien, būdami toli nuo gimtosios zemės ir prisimindami mūsų didijį tautos svietėją vysk. M. Valanciu, tarytum jauciam sio tauraus lietuviu priekastingą zilgsni, kad jo idėjas, jo darbus, tiesiu keliu vedusius prie Vasario 16, pamirsome. O jo darbo baras, sakojesis kelioimis kryptimis, buvo toks aiskus: blaivinti-kultūrinti, mokyti-sviesti ir dorinti lietuvius. Tai pozityvus kelias, vedes lietuvius prie ekonominės, kultūrinės ir tautinės gerovės. Valancius gerai suprato tai, kuo ir siandien niekas neabejoja: tauta, kuri girtauja, menkėja, nyksta ir žūva. Su sia blygybe Valancius kovoja be jokiu kompromisu, ir kovos rezultatai buvo milžinski: smuklės istustėja, kraste pasidarė lengviau, sveikiau ir giedriau — blaivybės idėja perbėga visa Lietuvai.

Valancius, be to, stengėsi lietuviu tauta sviesti, mokyti. Mokyklu (slaptu) steigimas,

lektūros-knygeliu parūpinimas, sumanymas draudziamas knygas spausdinti uzsieny, organizavimas ju gabenimo ir platinimo prispaustoje tautoje-jo didieji zygiai. Ir taip lietuviu tauta samonėjo, kultūrėjo, stiprėjo kūnu ir dvasia ir pagaliau — lyg kalnu saulės istirpytas sniegas — pajudėjo ir jau nesulaikomai, nenugalimai veržėsi, savo kanciu ir kraujo auka griaudama visokias kliūtis, prie laisvės ziburio. Valancius gyveno ir dirbo, kad lietuvis būtų blaivus, sveikas, doras, darbustus, apsisvieties, sumanus ir turtingas.

Sios Valanciaus idėjos, jos lengvai apčiuopiamos ir „Vaiku Knygelėje“, ir „Paugusiu zmoniu knygelėje“, ir „Palangos Juzėje“, pagaliau „Sventuju Gyvenimuose“ ir siandien mumyse turi būti gyvos. Jei mus zavi blaivumas ir sviesa — būkime patys blaivūs ir sviesūs, jei vilioja kultūra ir humaniskumas — būkime kultūringi ir humaniski, jei idealizuojame laisve ir žmogaus dvasios didybe — kratykimės to, kas zema ir menka. Visuomet ir visur dera prisiminti, kad tauta ir bendrieji mūsų visu reikalai yra kazkas aukstesnio uz mūsų egoistinio pabūdzio ambicijas.

Valanciaus didziosios idėjos: blaivumas, mokslas, sviesa ir dorumas telydi mūsų zingsnius, vedancius i geresni mūsų ir mūsų tautos rytoju.

VACYS KAVALIAUSKAS.

Fischbeke steigiamą

Lietuviu Gimnazija

Fischbeko lietuviu stovykloje (prie Hamburgo) artimiausiu metu pradės veikti pilna (8 klasiu) lietuviu gimnazija. Moksla numatoma pradėti apie 1946 m. sausio 2 d. Prie gimnazijos bus organizuojamas bendrabutis tiems mckiniams, kuriu tėvai gyvena uz sios stovyklos ribu. Tikslesnė mokslo pradžios bei istojamuju egzaminu data padavusiems prasymus bus pranešta atskirai rastu.

Prasymus siusti sio adresu: Lietuvos Komitetas, Camp 514, Fischbeck, Hamburg-Neugraben.

LIUBEKO LIETUVIU KOMITETO VALDYBA

Liubeke Lietuvos Komiteto Valdybos pirminku, kaip jau buvo rasyta, Komiteto Tarybos isrinktas Faustas Kirsa. Kiti naujosios Valdybos nariai taip pasiskirstė pareigomis: valdybos vicepirminkai — L. Indreika ir Pr. Zundė, sekretorius — Vyt. Sventoraitis, izdininkas — P. Stakė, svietimo ir kultūros reikalu vadovas — Vl. Pauza, ūkio ir darbo — Vyt. Manelis, spaudos — B. Dundulis ir sporto — Br. Keturakis.

LIETUVIAI PASVEIKINO VYSKUPA GAWLINA

Lenku tremtiniu ir kariu vyskupa Gawlina, 1945 m. gruodžio 2 d. atvykusi i Liubeke vizituoti vietinės lenku kolonijos, prie garbės vartu sutiko i Lietuvos komiteto delegacija. Lenku kariu vadovybės ir visuomenės atstovu sutiktas ir pasveikintas, vyskupas Gawlina priėjo prie ten pat buvusiu kitu tautu delegaciju ir pirmiausiai pasisveikino su lietuviais. Lietuviai trumpai prancūzu kalba pasveikino ji ir pareiske padėką uz ne kartą jo pareiktas simpatijas lietuviu tautai. Vyskupas taip pat prancūziskai atsakė, kad jis esas sujaudintas lietuviu delegacijos sveikinimu ir prasė perduoti jo linkėjimus Liubeke Lietuvos komitetui ir visai lietuviskajai visuomenei.

moteru choru dainu, pasokdami tautiniu soku, paskambindami kanklėmis ir paskuduciuodami. Repertuaras parinktas su geru skoniu. Ispidyme juntama ne tik kruopstaus darbo, bet ir auksta meninė kultūra. Sokiai atliekami lengvu ritmu. Skuduciai ir kanklės graziai pritaria dainoms. Ansambliu tikrai pavyksta, kaip pradėdama koncertus pasisako konferuojanti D. Kubertavičiute, perkelti klausytojus valandėli i Tėvyne ir sudaryti lietuviskos būties nuotaika.

Ansambli atkreipė i save ir anglu dėmesį. „Ensos“ teatru vadovybės pakvietė ciurlioniecius gastroliu Liubeke ir Hamburgo teatruose. Tai pirmutinis svetsimaliu meno sambūris, pakviestas gastroliuoti cionyksciuose „Ensos“ teatruose.

Nežiūrint nepaprastai sunkiu darbo ir susisiekimo salygu, Ansambli atlieka didelės tautinės reiksmės darba, tiek pakankamai ispuodingu būdu reprezentuodamas mūsų tautine kultūra, tiek gaivindamas tremtiniu dvasia.

Mūsų nuosirdus lietuviskas „dėkui“ ciurlionieciams uz suteiktus mums nepamirštamus ispuodzius ir geriausi linkėjimai atciai sekmės.

DALIS D. P. ISGABENTA IS LIUBEKO APYLINKIU

Pagal britu karinės valdzios parėdymą, gruodžio 18 d. Liubeke buvo sudaryti i karinės valdzios prieziūroj is Liubeke apylinkiu isgabenti sio tautybiu tremtiniu (displaced persons) transportai: cekoslovaku, belgu, italu, vengru, olāndu, meksikieciu, svedu, prancūzu, ispanu, norvegu ir visu Pietu Amerikos valstybiu pilieciu. Minėtieji asmens, kurie gyveno privaciuose butuose, turėjo susirinkti i Meesen kareivines. Tu asmenu atzvilgiu, kurie sio potvarkio nevykdė, karinė valdzia nebesiima toliau jokio atsakingumo.

Australija kviečia

Trylika milijonu europiečių pakviesta apsigyventi Australijoje — tik ne tuojau pat. Pakvietimas yra nuosirdus, padiktuotas baimės. 1945 m. rugpjūčio mėn. pradžioj naujai paskirtas Australijos imigracijos reikalams ministeris A. Calwell savo ilgame ir rimtame pareiškime dabartine padėti apibūdino šiais žodžiais: „Jei australiečiai ismoko ko per Ramiojo Vandenyne kara, tai pirmiausiai, kad mes ateityje negalėsime patys vieni apginti mūsų didžiulės salos, kad mes todėl turėsime smarkiai padidinti mūsų gyventojų ir gimimų skaičių.“ Po slubuojančio taikos periodo trečias pasaulinis karas nėra negalimas, žmonių gali dar karta atsidurti kruvino konflikto bašumo sukūryje.

Nėra abejonės, kad šis pakvietimas daugelio europiečių bus sutiktas entuziastingai lygiai dėl tokios pat priežasties — baimės. Šiuo metu Europoje yra milijonai žmonių, su saknimis išrautu iš savo namų ir bijančių grizti atgal. Jie negali išvaizduoti grizti į tas vietas, kur juo tiek iskentėta. Jie bijo, kad nepasikartotu vėl tas pat, jei pradžiai ir pasisektų isikurti iš naujo. Baimė, zinoma, nėra tas pagrindas, ant kurio būtų galima kas statyti, nors ji, be abejojimo, masinėse emigracijose yra suvaidinusi nemazą vaidmenį. Be jos vienos dar turi rasti vilties ir drąsos.

Apie didesnio masto emigracija Australijon dar negali būti kalbos, maziausiai per dvejus ateinančius metus. Anksciau reikės demobilizuoti tuos Australijos vyrus ir moteris, isskyrus Japonijos okupacijai numatytus dalinius, kurie vienu ar kitu būdu buvo itraukti karo tarnybon. Tiems vyrams ir moterims reikės surasti darbas, be to, duoti laiko apsprasti naujose gyvenimo salygoje. Be viso šito, dar trūksta reikiamu laivu. Tik po dviejų metų bus galima susilaukti jūru susisiekimui pakankamo tonazo. Tas laikotarpis turės būti sunaudotas pastatyti reikalingus gyvenamus namus ir turės būti idėta pastangu praplėsti krasto ekonomini gyvenimi ir tuo būdu padėti naujakuriams lengviau isikurti. Detalai parengto imigracijos plano dar nėra, bet bendrais bruožais jo principai jau nustatyti ir pripazinti tiek vyriausybės, tiek tautos. Svarbiausias dėsniš tas, kad negalės būti ir kalbos apie bet kokias atsitiktine kolonizacija.

Milijonai laukiami europiečių negalės būti apgyvendinami bet kur ir paskui palikti Dievo valiai. Jie nėra kviečiami tam, kad konkuruotu esamus gyventojus, o tam, kad prisidėtu prie ju gyvenimo pakėlimo. Atlyginimai ir darbo salygos turės palikti šiu dienu aukstumoje.

DAUGIAUSIAI PAGEIDAUJAMI MIESTIECIAI.

Joks pasaulio krastas neturi tokiu tuscium plotu, kaip Australija. Ant savo astuonių milijonu kvadr. kilometru ploto (tokio pat dydzio yra ir Jungt. Amerikos Valstybiu teritorija) Australija teturi 7 milijonus gyventojų, kai JAV — net 132 milijonus. Australijoje apsigyvenus, kaip laukiami, 13 milijonu europiečių, tikimasi, kad per 25 metus gyventojų skaičius pasieks koki 30 milijonu.

Didesnė Australijos dalis — tai sausu dykumu plotai. Dviejuose krasto trečdaliuose, apimančiuose Vakaru, Pietu ir Siaurės Australija, tegevena tik koks milijonas gyventojų. Likes kontinento trečdalis, kuriame yra Queensland, New South Wales, Victoria ir Tasmania provincijos, turi apie 6 milijonus gyventojų, kuriu ketvirtadalis, arba 1.500.000, gyvena Sydney mieste. Šie skaičiai labai būdingi Australijai. Uzdarbio ir linksmesnio gyvenimo vylojami australiečiai spieciai miestuose. Milziniski atviri krasto plotai paliekami daugiausiai Dievo ir 125 milijonu aviu valiai. Daugelis europiečių isivaizduoja, kad atvyke Australijon jie turės plėsti

dirvonus ar verstis gyvulininkyste. Reikia pasakyti, kad ūkininkavimo salygos cia europiečiams iprasta prasme yra ribotos. Australijos žemės ūkis labai daug priklauso nuo pramonės: nuo tekstilės fabriku, apdirbanciu vilnas, nuo kitu fabriku, perdirbanciu žemės ūkio produktus ir parengianciu juos eksportui, o taip pat labai daug nuo susisiekimo tinklo, jungiancio miliziniskus krasto atstumus ir palaikancio rysi su kitais tolimais pasaulio kontinentais. Todėl tokie miestiečiai, kaip pramonininkai, inžinieriai, ivairūs amatininkai, technikai ir pirkliai Australijai yra daugiau pageidaujami negu zemdirbiai. Tik augant ir plintant pramonei, europiečiai kolonistai gali tikėtis tinkamai isnaudoti derlingus žemės plotus, esancius toliau nuo dabar apgyvento pajūrio.

Australijos vyriausybės atstovas pareiskė man, kad mieliai laukiama imigrantu is Europos, kur kultūrinis lygis ir techniniai sugebėjimai yra pasieke auksto laipsnio. Pirmybės bus teikiama imigrantams is Skandinavijos krastu, Olandijos, Belgijos ir Sveicarijos. Pirmaiu negu bus kiekvienam krastui nustatytas isileistinu imigrantu kiekis, reikės, zinoma, sudaryti atitinkamas sutartis su tomis valstybėmis. Reikės, be abejojimo, atsizvelgti į paskiru valstybiu vyriausybiu nusistatyma, nes gali būti, kad nebus norima isleisti svetur jaunu produkingu, paciam krastui pirmoje eilėje reikalingu jėgu.

RUOSA ASIMILIACIJA.

Per ateinančius dvejus metus bus pasirengta imigrantus priimti ne tik materialiu, bet kartu ir kultūrinu požiūriu. Jau pradėta Australijos gyventojų tarpė plati akcija, kurios tikslas praplėsti gyventojų akiruti. Tiesa, australiečiai geri ir vaisingi žmonės, bet vis dėlto savo elgesiu jie yra tipingi salos žmonės, mėgsta nuolat svetimsalitiu priminti, kad jis yra ateivis, o ne vienas is ju. Taigi, tuo, kaip ir daug kuo kitu — isvaizda, papročiais, istikimybe karalui ir savo „cockney“ akcentu — australiečiai labai primena savo protėvius. Panasiai, kaip ir Amerika, Australija yra nusistaciusi sutirpdyti atkeliavusius ivairiu tautu žmones. Nusistatyta visomis imanciomis pozityvėmis priemonėmis kovoti pries imigrantu pamėgima laikytis izoliuoti, kalbėti savo kalba ir nuolat svajoti apie paliktąja Europa. Su imigrantais bus elgiamasi tuo būdu, kad, kaip tikimasi, po keleto gyvenimo metu Australijoje jie jaustusi tikrais australiečiais ir paciu australieciu būtu laikomi sau lygiais. Suprantama, kad sitoks perauklėjimo procesas nebus lengvas, ypatingai su sbrendusio amziaus žmonėmis, ir kad imigrantams nebus lengva pamirsti savas krastas ir visa sava praetis.

Todėl Australija stengsis patraukti imigracijon jauno amziaus žmones. Yra paruoostas planas perkelti is Europos 50.000 naslaiciu vaiku. Pirmas 7.000 vaiku transportas atplauks Australijon jau ateinančiais metais. Uzuot juos patalpinus i vaiku prieglaudas, visi jie bus paskiru australisku seimu isūnyti. Tur būt, ir daugiau tokiu nelaimingu ir nuskurdusiu vaiku bus atvežta Australijon. Tuo pat metu istisos simtatūkstantinės suaugusiu žmonių armijos laukia galimybės pasiekti Australija. Jiems Australija atrodo, kaip kokia auksiniu vilciu salis, kur visi jie tikisi sukurti nauja ir laimingesni gyveni.

MAURICE CARR (Is „OBSERVER“).

MIRĖ KAZYS CEBATAVICIUS

1945 m. gruodžio 9 d. Liubeko Miesto Ligoninėje po sunkios apendicito operacijos mirė lietuvis Kazys Cebatavicius. Velionis buvo dar visai jaunas, gimes 1925 m. kovo 4 d. Lietuvoj paskutinioji jo gyvenamoji vieta buvo Kaunas. Velionis buvo energingas ir pavyzdingas jaunuolis.

Zinios is Tėvynės

Vilniaus radijo zinios

— Rugsėjo mėn. pabaigoj pradėjes 1945—1946 m. sezona, Vilniaus Dramos Teatras iki siolei pastatė 3 premjeras: rusu rasytojo A. Cechovo „Vysniu scda“ (juo buvo atidarytas sezonas), prancūzu rasytojo Moljero „Tartuufa“ ir inscenizuota Zemaitės apysaka „Marti“. Pirmuosius du veikalus pastatė rezisorius Borisas Dauguvietis, kuriam yra suteiktas „nusipelnusio meno veikėjo“ titulas. Zemaitės „Marcia“ inscenizavo V. Miliūnas. Teatro direktoriumi yra J. Stanulis.

Be B. Dauguviecio ir J. Stanulio Vilniaus Dramos Teatre dar dirba: Monika Mironaitė, T. Vaiciūnienė, Ona Knapkytė, G. Jakavičiūtė-Saltenienė, Kaz. Kymontaitė-Gregorauksienė, Rom. Juknevičius, Mecys Chadaravicius, J. Rudzinskas, J. Gustaitis, A. Kernagis, V. Derkintis, S. Jukna, K. Preikstas ir kt.

— Dabartinės Lietuvos rytinė siena yra tokia, kokia buvo 1941 m. birzelio mėn. Taigi, Asmenos, Gervėciu, Svyrui, Vydziu, Lydos ir Smurgainiu rajonai palikti uz tos sienos — Gudijai. Prie Lietuvos grazintas Klaipėdos krastas su 3 apskritimis: Klaipėdos, Silutės ir Pagegiu. Administraciniu atzvilgiu Lietuva dabar suskirstyta i 5 apygardas: Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Siauliu ir Panevėzio. Apskriciu skaičius Lietuvoje dabar vienu padidėjo. Mat, Siauliu apskritis padalintas i du apskriciu: Siauliu ir Joniskio. Tokiu būdu darbotinės Lietuvos teritorija suskirstyta i 26 apskricius.

— Visoj Lietuvoj labai uoliai rengiamasi rinkimams i Auksciausiaja Tarybu Sajungos Taryba, kurie ivyks 1946 m. vasario 9 d. Tam reikalui jau lapkricio pradžioj buvo sudarytos apygardinės rinkiminės komisijos. Paskiros apygardos numeruotos, pav., Utenos apygarda turi 640 nr., Telsiu — 636, Siauliu — 638 nr. ir t.t. Šiu rinkimu proga visur kur imonėse ir fabrikuose paskelbtos vadinamosios „scclenktynės“. Vien tik Vilniaus apskirtyje besirengdami rinkimams dirba 80 „agitpropu“. I rinkimine akcija itraukti menininkai, mokytojai, studentija ir istaigu bei imonių tarnautojai.

— Labai iskilmingai Lietuvoje buvo sutiktas is Jungtiniu Amerikos Valstybiu paviesėti atvykes Cikagos lietuviu kcmunistu laikrascio „Vilnis“ redaktorius Ant. Bimba. Svecio garbei buvo surengta visa eilė literatūrinu ir muzikės vakaru ir vaisiu, kuriuose dalyvavo ir aukstieji tarybiniai pareigūnai.

— Prie Mokslu Akademijos Vilniuje atidaryti Eksperimentinės medicinos, Žemės ūkio ir Teisiu institutai. Teisiu mokslo institutas netrukus isleisias naujo prof. Bulavo knyga „Vokietijos grobiku kolonizacijos politika“ ir Kiskio knyga „Lietuvos teisė vokieciu okupacijos metu.“

— Kaune isteigtoje centrinėje sporto mokykloje be futbolo, krepinio ir visos eilės kitu zaidimu kurso būsimesiems sportininkams dar dėstoma Stalino konstitucija, VKP (b) istorija ir didziojo tėvynės karo mokslai.

— Vilniuje isteigtas rusu dramos teatras, kurio branduoli sudarė is Maskvos Dailės Teatro atsijusti aktoriu trupė. Šis teatras be rusu ir tarybinu rasytoju kūrinu esas uzsimojes statyti ir lietuviu autoriu kūrinu.

— Beveik dvejus metus Stutthofo koncentracijos lageryje iskalėjes prof. Balys Sruoga dabar gyvena Vilniuje, dirba universitete ir literatūrinu darba. Lapkricio 26 d. Vilniaus universiteto studentams jis papasakojo savo pergyveimus nacių konclageryje. B. Sruoga turi parases nauja dramatinė veikala „Pavasario giesmė“, kuri jis sukūrė ypatingai sunkiose salygoje konclageryje.

Musu aukos

A. a. A. L. Virsila

1945 m. gruodžio 16 d. suėjo metai nuo a.a. studento Aleksandro Liudviko Virsilo mirties. Gestapo suimtas su laisvės kovotoju grupe 1944 m. gegužės mėn., apkaltintas valstybės išdavimu (Hochverrat), Aleksandras Liudvikas Virsila kartu su kitais kalėjo Landsbergio-Warta kalėjime. Nuolatinis musimas, sunkus darbas, badas jau senai buvo issekines jo jėgas. Pasijutes pagaliau jau visai bejėgiai, jis prasiro nuvedamas pas gydytoja, tačiau kalėjimo gydytojas užuot jam padėjęs, ji sunkiai sumusa. Nuo darbo jis neatleidžiamas ir 1944 m. gruodžio 16 d. pavakary, varčmas is darbu, jis krenta ir jau nebeatsikelia. Negyvas, draugu nunesamas i kalėjima.

Taurus būdo, nepalūziosios dvasios iki pat galo, a.a. Aleksandras Liudvikas Virsila atidavė jauna gyvybe savajai mylimai tautai, dėl kurios laisvės jis kovojo. Jo auka yra tautos laisvės laidas, ir ji tos aukos nepamirs.

ST. ZYMANČAS

A. a. Jonė Gerulaitytė

1945 m. vasario 13 d. Dresdene per didį bombardavimą zuvo visiems lietuviams žurnalistas gerai pažįstama Jonė Gerulaitytė, buvusi ilgametė Eltos redaktorė ir Lietuvos žurnalistų sąjungos reikalų vedėja. Jos netekimas yra didžiulis nuostolis ir taip jau per visa eilę pastarųjų audros metu labai skaudžiai nukentėjusiai lietuvių žurnalistų šeimai.

J. Gerulaitytė buvo gimusi 1898 m. birželio 16 d. Paezeriu dv., Vilkaviskio apskr. 1915 m. ji baigė gimnaziją Bobruiske ir po to gavo mokytojos vietą. Grizusi po karo Lietuvon, is pradzių ji dirbo Valstybiniam knygyne, o nuo 1924 iki 1944 m. Lietuvos Telegramu Agentūroje — Eiltoje, is pradzių korespondente, paskui redaktore ir vėliau vyr. redaktore. Tarnaudama ji lankė universitetą ir 1928 m. isklauė Humanitariniu mokslu f-te filologijos ir pedagogikos kursą. Be to, ji rasinėjo i spauda, ypac i moterių žurnalą „Moteris ir pasaulis“.

J. Gerulaitytė buvo giliios inteligencijos ir placios erudicijos žmogus. Be to, jos būdas buvo gyvas, linksmas ir nuosirdus. Visi, kuriems tik teko su ja arciau susitikti, atsimens ja, kaip nepaprastai malonia, draugiska ir visiems padėti pasiryzusia asmenybe.

A. a. Eduardas Narbutas

Liūdesio sydas vėl apgaubė mūsų veidus. Vėl vienas smūgis — tragiska sportininko E. Narbuto mirtis. Vėlionis, kaip taurus vyras ir lietuvis, krito nuo barbariskos lenko rankos, begindamas savo užpultąjį tėvą lapkricio 29 d.

A. a. E. Narbutas gimė 1921. IX. 16. Kauno m. trečiuoju ir jauniausiuoju seimos sūnum. Būdamas is prigimties pajėgus fiziskai, dar visai jaunas pamėgo fizini lavinimasi ir sporta. Po keleto sėkmingu sportinio darbo metu mes matome Eduarda Narbuta jau keliu plaukymo Lietuvos rekordu meisteriu. Nebuvo jam svetimos ir kitos sporto sakes, kaip boksas, lengvoji atletika, ledo rutulys, kur Eduardas buvo veik nuolatinu rinktinės zaidėju. Stai siemet E. Narbutas rugpiūcio mėn. suruostoj Schwarzenbeke Pabaltijo tautu olimpijadoj, lengvai laimė 400 m. bėgima I-ju. Be sportinio darbo ir jo organizacijos E. Narbutas buvo didelis sulas Haffkrugo „Tėvynės garsu“ ansambly, kaip tautiniu sokių dalyvis, kur savo jaunatvė ir sveika israiska zavėjo mus visus.

A. a. E. Narbutas palaidotas gruodžio 2. Timmensdorfo kapinėse dalyvaujant apylinkiu lietuviu visumenės atstovams.

Tebūna Tau, brangus zalios vėjos kovu gynėju, nesalta svetimoji zemė. Mes pasiliekame testi tavo jaunatvės pradėtajai darba tolyn

BR. KETURAKIS.

Estai Vokietijoje

Raso estu žurnalistas Johan Veelma

Kaip vienodas buvo paskutiniai metai Baltijos tautu likimas, taip pat vienoda ir cia isevijojė gyvenanciu estu, latviu ir lietuviu buitis. Kaip ir visi juos lieciantieji esminiai klausimai, taip ir mazi kasdieniniai gyvenimo rūpesčiai bei zvilgsniai i ateiti yra vienoki ir tokie patys. Tik jeigu anksčiau kai kuriai Baltijos valstybiu visuomenės daliai mūsų tautu bendradarbiavimas rodėsi kazkuo grynai teoretiniu, tai dabar tas reikalas visiems mums pasidarė savaime suprantamas ir konkretus reiskinys. Baltijos tautu atstovai visur cia dirba glaudziausiam kontakte, o stovyklose estams, latviams ir lietuviams tenka gyventi greta vienas kito, kartais net miegoti vienoje lovu gretoje.

Kalbant apie estu pabėgėlius, reikia paminėti, kad pradzioje, praėjusi rudeni, jie buvo issiblaske po visa Vokietija, dabar gi jie daugiausiai telkiasi Schleswig-Holsteino provincijoje ir Bavarijoje. Tuo būdu Liubekas pasidarė estu centru anglu okupacinėje zonoje, o Augsburgas — amerikieciu zonoje. Visose vietose, kur tik yra susitelkusios didesnės estu grupelės, veikia Estu komitetai ir Estijos Raudonojo Kryziaus skyriai, o taip pat padėti pagrindai UMŠA ir UVSA (tai tarptautiniu YMCA ir YWCA organizacijų estiskieji vardai. Red.) judėjimui, kuris labai sparciai auga skautu ir sporto organizacijų pavidale.

Estu organizacijų priesakyje anglu zonoje stovi vadovaujantieji Liubeko estu komiteto veikėjai: zinomas bankininkas ir ejes profesoriaus pareigas Tartu universitete J. Piiraja ir buves seniausio estu laikrascio „Postimees“ vyr. redaktorius J. Kitzberg, o amerikieciu zonoje — Tartu u-to teisiu fakulteto dekanas prof. dr. E. Ein, kuris kartu ten yra ir pabaltieciu komiteto pirmininkas. Estu Raudonojo Kryziaus darbas koordinuojamas is anglu zonos senu Estijos Raud. Kryziaus veikėju, vadovaujamas sanitarijos generolo dr. A. Lossmann, buv. ministerio ir ilgamecio Estijos R. K. vicepirmininko inz. O. Amberg ir buv. vienos Talino ligoninės direktoriaus dr. R. Luuk, du pastarieji is ju gyvena Liubeko.

Kultūrinio gyvenimo srityje trumpu laiku estu pasiekta pazymėtinu vaisiu. Visose estu gyvenamosiose vietose veikia mokyklos ir anglu kalbos kursai, skaitomos mokslo populiariacijos paskaitos, kai kur isteigti liaudies universitetai, o paskutiniuuoju metu iskeltas ir estiskojo universiteto steigimo klausimas. Daugumas estu inteligentijos dabartiniu metu yra isevijojė. Daug profesoriu, pav., agronomijos fakulteto beveik visi profesoriai dabar yra Vokietijoje. Taip pat cia yra nemaza zinomu medicinos fakulteto mokslininku ir t.t.

Estisku laikrasciu skaicius Vokietijoje siomis dienomis padidėjo iki keturiu. Is ju trys leidžiami anglu zonoje — Liubeko, Göttingene ir Detmolde ir vienas amerikieciu zonoje — Augsburgė. Taip pat jau isleisti ir leidžiami kai kurie vadovėliai pradzius mokyklos ir rengiamasi isleisti estu poezijos antologija. Anglu kalbos vadovėlio rankrasciai jau parengti ir jis bus leidžiamas bendrai su latviu ir lietuviu komitetams.

Pamaldos estu kalba reguliariai vyksta visose didesnėse vietovėse, kur tik gyvena didesnis estu skaicius. Estu baznytinio gyvenimo priesakyje stovi estu arkivyskupo pavaduotojas vyskupas J. O. Lauri, kuris gyvena Flensburge.

Is estu muziku ir teatralu anglu ir amerikieciu zonoje yra apie simtas asmenu, tarp ju visa eilė stipresniuju operos jėgu: baritonas A. Christiansen, sopranas Liidia Aadre ir kt. Is zinomu muzikiniu jėgu cia yra buves Talino, o praėjusiais metais Berlyno radiofono koncert-

meisteris smuikininkė Carmen Prii-Berendsen, tarptautinio vardo jaunas smuikininkas Hubertas Aumere ir kiti. Visi estu koncertai, kuriu tik Schleswig-Holsteino srityje per praėjusius 4 mėn. surengta daugiau negu 30, turėjo geriausia pasisekima.

Kaip stovyklose, taip ir privaciai gyvena estai nesėdi sudėje ranku. Labai daugelis ju pradėjo darba ivairiose istaigose, imonėse ir dirbtuvėse. Gaunant darba dažnai tarpininkauja estu komitetai. Stovyklose taip pat yra irengtos savo dirbtuvės.

Apskritai, pas estus vyrauja optimistinės nuotaikos ir siuo metu daromi vispusiski pasirengimai praleisti Vokietijoje ziema.

Paryziuje gyvena 300 lietuviu

Siuo metu Paryziuje gyvena apie 300 lietuviu. Lietuviu atstovybė panaikinta. Dabar norima isteigti bent lietuviu draugija, bet iki siolė tuo reikalui dar nepavyke su valdzia susitarti. Lietuviu reikalus atstovauja dr. S. Backis. Jis yra ir oficialus Amerikos lietuviu fondo atstovas. Paryziuj gyvena lietuviai jauciasi gana gerai: gyvena privaciai, daugumas dirba pas ten esancius Amerikos kariuomenės dalinius arba pas prancūzus.

BAIGIAMOS KURTI LIETUVIU SAJUNGOS APYGARDOS

Be seniau jau veikianciu Lietuviu Sajungos Apygardu: Schleswig-Holsteino, Hanoverio, Oldenburgo (visos trys Anglu zonoj), Muencheno (Amerikieciu zonoj) ir Württembergo (centras Tübingen), Prancūzu zonoj, lapkricio mėn. dar buvo suorganizuotos Würzburgo ir Wiesbadeno apygardos (abi Amerikieciu zonoj). Artimiausiu laiku numatoma dar suorganizuoti Regensburgo ir Austrijos apygardas. Viso Vakarini Vokietijoj tuo būdu būtų 10 Lietuviu Sajungos apygardu.

KNYGA APIE LIETUVA

Siuo metu Europoje gyvena lietuviai žurnalistai ir rasytojai parasė anglu kalba knyga, pavadinta „Timeless Lithuania“, kuria isleido vienos Amerikos lietuviu sąjungos centras. Knygoje aprasomas Lietuvos gyvenimas per pastaruosius seserius metus. Knyga turi 300 puslapiu ir yra gausiai iliustruota. Jos kaina 3 doleriai. Gautas is knygos pelnas skiriamas Lietuvos reikalams.

NAUJAS SCENOS VEIKALAS

Dörverdene veikiancios lietuviu gimnazijos direkt. J. Vedegys parasė 4 veiksmu istorine drama, pavadinta „Kunigaikstytė Galinda“.

Lapkricio 25 d. ten veikianči lietuviu dramos sekcija su tuo veikalu pasirodė scenoje.

Siuzetui paimta Sudavijos valdovo dukters Galindos meilė Panemunio kunigaiksciui, kuri pinasi su Mozūrijos kunigaikscio meile. Mozūrijos kunigaikstis nevykusiai persasi kunigaikstytei Galindai, kersyja jos tėvui, kyla karas ir t.t. Veikalas baigiasi Mozūrijos kunigaikscio tragiska mirtimi, kunigaikstytės Galindos ir Panemunio kunigaikscio susitikimu ir laiminga laimėto karo pabaiga.

Geriausiai savo roles atliko: J. Trumpauskaitė, J. Petkūnas, V. Karamazinas, P. Stauskas, M. Fabricijutė ir C. Kurauskas. Rezisūra J. Petkūno, dekoracijos Freimano, muzikinė dalis — V. Karamazino. J. N.

Pirmasis susirinkimas

Gyvenome paskutiniąsias karo dienas. Daug lietuvių buvo pasilike tarp dviejų frontų, nedidukėje teritorijoje tarp Oderio ir Elbės. Šios dvi upės mums buvo lyg dvi pabaisos: Elbė todel, kad prie jos nebuvo galima priėti, o Oderis — kad prie jo stabtelėjusios sovietų armijos kiekvienu momentu gresė pajudėti ir viena diena pajudėjo. Tokiu būdu daugelis Berlyne ar kitose tarp minėtųjų upių esančiose srityse gyvenusių lietuvių pasuko į siaurę, atsidūrė Liubeke ar jo apylinkėse ir čia žymiai padidino lietuvių skaičių.

Geguzės 2 d. Liubeka užėmė angli kariuomenė. Sunku ir aprasyti tą nuotaiką, kuri apėmė mus, išvydus senai lauktus angli tankus.

Ir štai vos tik kulkosvaidžiams ir patrankoms nutilus, Liubeko lietuvių tarpe pasklido žinia, kad geguzės 10 d. esąs saukiamas lietuvių susirinkimas. Kas ir kaip jį saukia, nedaug kas težinojo, bet smulkmeni ir nesiteiravom. Visi su džiaugsmu sutikom šią žinią. Daugelis mūsų jau senokai nebuvo suėję savo tautiečių, o karo baisybių nuolinta siela trokštė troško papūti savųjų tarpe. Visi nekantriai laukėm tos dienos.

Geguzės 10 d. ryta su skaidria nuotaika nuzygiauavau ir vienos užkandinės sale, kur turėjo įvykti susirinkimas. Čia jau radau nemazą lietuvių, bet vis dar plaukė nauji. Atsirado ir vienas kitas pazistasas.

Iniciatoriams susirinkima atidarius, pirminkauti buvo pakviestas adv. L. Indreika, kurio iki to laiko neturėjau laimės pažinti, bet sprendžiantis į jo laimingo seimyninio gyvenimo atžalą, visai pagrįstai tikėjauisi įvysti puikų kamieną — tėva. Pasirodo neapsirikau. Prie pirminko kėdės tuojau prisirito brunetas, nedidelio ūgio, klasisku veido bruožu, mazdaug 45 m. amžiaus vyras, tačiau visas tas neesmines smulkmenas nustelbė nedidelė smaila ... barzda. Mums visiems net kvapa užėmė. Salėje, galima sakyti, pradėjo lyg skrajoti proseniū dvasios. Juk gerai žinome, kad nė vienas svarbesnis Lietuvos istorijos įvykis neapsiėjo be barzdos. Lietuviai barzdočiai dėjo sostinės Vilniaus pamatus, musė kryžuočius ties Saulė ir Zalgiriu. Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas ir Steigiamasis Seimas taip pat kvepėjo barzdomis. Taigi,

išvydus barzdota pirminką, mūsų nuotaiką keliomis pakopomis pasoko aukščiau. Visiems pasidarė aišku, kad susirinkimas rimtas: jei ministerių kabineto ir nesudarysim, tai komiteta tikrai isrinksimė.

Taigi, komiteta ir isrinkom. Susirinkimas pavadino jį Liubeko Lietuvių Komitetu, zinoma, palikdamas jam teise isplėsti savo veikimo sriti ir uz Liubeko miesto sienu. Laimingu ar nelaimingu būdu i si komiteta tapau isrinktas ir as.

Naujaj isrinktas komitetas su dr. K. Vysniausku priesaky tiesiai is susirinkimo nudrozė pas angli komendanta pranesti, kad, vadovaudamiesi gen. Eisenhowerio atsisaukimu, lietuviiai taip pat susibūrė ir isrinko savo atstovybekomiteta. Komendantas, viena ausim tai isklause, apsisuko ir isėjo-reiskia, vizitas baigtas.

Po vizito eilės tvarka seka memorandumas. Mes nutarėm taip pat tos tvarkos laikytis ir bendrom jėgom sulipdyti memorandumą, kuriame aiskiai būtu nusakyta, kas per padarai yra lietuviai, ko jie nori, o svarbiausia, ko jie nenori.

Si mintis mus visus labai uzimponavo, tik pries rasant, zinoma, reikėjo atfikti daug paruosianuju darbu. Pirmiausias reikėjo rasti vieta, kur susirinkti, nes daugumas gyvenom sunkvezimiu lauzuose, bunkeriuose, krūmuose ir panašiose idiliskose vietelėse. Be to, reikėjo suorganizuoti bent pora kėdziu ir stala, o toliau pasirūpinti tokiomis smulkmenomis, kaip popieris, rasalas, plunksnakotis, nekalbant apie rasomą masinėle, kuri mums atrodė toks nepasiekiamas dalykas, kaip ir angli komendantas.

Pagaliau po dideliu vargu dali reikmenu mums pavyko sumedzioti. Susirinkti rasyti nutarėm pas p. Petniūna, kuris maloniai sutiko uzleisti tam reikalui savo kampa „Marienschule“ lagery, kambary, kuriame be jo gyveno dar apie 20 zmoniu. Stala ir kėdziu mums taip ir nepavyko sumedzioti, bet nuo to, zinoma, mūsų nuotaika nesnuoko. Memorandumas buvo parasytas, komiteto garbė ir pasididziamas barzda su p. Indreika (korekt. kl. p. Indreika su barzda) jį iteikė ir komitetas nuo to liko drasesnis, galėjo sakyti: „Scribo, ergo sum“ — rasau, taigi esu.

PR. ZUNDĖ

Liubekas - lenku grizimo centras

Kas savaite isvyks po 7.500 lenku

Karinė valdzia yra parengusi plana, vadinama „Sea-Eagle“ vardu, pagal kuri visi lenku tautybės ir Vokietija priverstiniams darbams atveztieji asmenys, laisvai pareiske savo nora grizti i tėvyne, greiciausiu keliu grazinami is Britu zonos i Lenkija. Si plana vykdo 8 Korpuso stabo Plone specialus transporto skyrius.

Plane Liubekui yra skirta ypatinga reiksmė: cia griztantieji susodinami i laivus. Numatoma, kad is Liubeko kasdien isplauks po du laivus, kurie isves 1.500 lenku. Maksimumas — 10 laivu per savaite. Tuo būdu galima laukti, kad kiekviena savaite is Britu zonos i Lenkija isplauks mazdaug po 7.500 lenku.

Pareiske nora grizti i tėvyne lenkai, 24 val. pries isvykima, nebeisleidziami is ju gyvenamu patalpu, kad tuo būdu britu valdzia galėtu greitai ir pagrindinai sutvarkyti ju dokumentus. Kitiems lenkams, kuriems isvykti eilė dar neatėjo, sis judėjimo suvarzymas netaikomas.

Per Liubeko uosta i tėvyne grizta ne tik vieno Liubeko lenkai, bet ir is kitu Britu zonos vietu. I Liubeka jie daugiausiai atgabenami traukiniams. Is gelezinkelio stoties sunkvezimiais jie suvezami i Cambrai kareivines, kur sutvarkomi ju dokumentai, patikrinama sveikata ir kt. Griztanciju sveikata rūpi nasi lenku ir vokieciu

gydytojai ir kitas medicinos personalas, kurio siam reikalui suorganizuotas nemazas skaicius. Ypac rūpinamasi laukianciomis ir zindanciomis motinomis ir mizais vaikais.

ANTISEMITIZMO BANGA LENKIJOJ

Londono dienrasciai „News Chronicle“ ir „Daily Mail“ placiai apraso nauja teroristinio antisemitizmo banga, kuri ne per senai prasidėjusi Lenkijoje. Tu laikrasciu ziniomis, is buvusiu 3 milijonu Lenkijos zydu po sio karo isliko tik apie 80.000. Sie zyda yra perkentėje visus Buchenvaldo, Dachau, Auswitzo ir kitu konc. lageriu baisumus. Pasibaigus karui, sia vasara jie su sviesesnėmis viltimis grize i savo gimtinius miestus, norėdami vėl is naujo pradėti gyvenima. Tačiau tos ju viltis tuojau zlūgusios, nes pries juos kilus nauja teroro banga. Ta terora vykđanti pozeminė lenku karinė organizacija „A.K.“-Krsto Armija. Siu dviejų raidziu Lenkijos zyda dabar lygiai taip pat bija kaip anksciau S.S. Lenkijos vyriausybė esanti bejėgė pries sia organizacija.

Nuo A.K. teroro Lenkijos zyda dabar bėga i Berlyna, kur kasdiena ju atvyksta mazdaug apie 200. Berlyne jau esa daugiau negu 4.000 Lenkijos zydu.

R. LINAS

LIETUVA

*Man rodėsi, nel pauksčiai gieda:
Tave mylėsi visi, tave norės atmint,—
Kai tu likai, kaip lino žiedas,
Kaip ezerėlis mėlynom akim . . .*

* * *

*Ta vasara žydėjo aguonėlės,
Žydėjo gelsvos ir raudonos,
Kai audrios vėtros pasikėlė,
Kai likome be duonos . . .*

* * *

*Ir slinko dienos baisiai ilgos,
O troskome, kad kalnai mus užgriūtu, —
O tu — likai viena ir pasiilgus,
Darželyje parimusi prie rātu . . .*

* * *

*Kalnai negriuvo, nedrebėjo žemė
Tik asarų versmėj malda paskendo.
Tik tau — septyni kalavijai širdį remia,
Ir . . . Kas Javės bepasigėnda?*

Liaudies dirbiniu parodėlė

Anglu karifės valdzios organu pageidavimu, Liubeko lietuvių, latvių, estų ir lenku stovyklos Meesen kareivinėse, lenku pradzios nokyklos patalpoje, gruodzio 20 d. surengė liaudies dirbiniu ir rankdarbiu parodėlę, kuri turėjo pavaizduoti, ka tremtiniu stovyklos gali pagaminti angli kariskoms krautuviems, is kuriu kariai perkasi ivairiu suveniru ir dovanu sav iskiams.

Parodėles lietuviu skyriaus irengimo komisijos p-ku buvo inz. Barauskas. Parodėlė buvo paruosta labai trumpu laiku, tat, suprantama, kad turėjo nukentėti tiek eksponatu kokybė, tiek ir bendras parodėles vaizdas. Vis dėl to ir taip paskubomis irengtoje parodėleje galima buvo pamatyti si ta idomaus. Lietuviu skyrius si karta buvo turtingiausias. Lietuviu skyriu praturtino ir atvezti is Neumünstery pasibaigusios lietuviu liaudies meno parodėles eksponatai. Buvo isstatyta graziu rastuotu audiniu, mezginiu, juostu, dvi tautiniu moterisku drabuziu eilutės, tautiniais drabuziais aprengtu lėliu, odos, medzio dirbiniu. Kiek silpnesnis buvo zaislu skyrius. Cia buvo graziai padaryta lietuviska sodyba, keletas is faneros padarytu gyvuliu ir pauksciu. Estai, latviai, ir lenkai reprezentavosi daugiausiai zaislais ir ivairiais graziais dirbinėliais is medzio, odos, metalo.

Parodėlė aprankė daug angli karinės valdzios ir UNRRA asmenu, kurie eksponatais rodė gyva susidomėjima.

ATVYKO M. MACKEVICIUS

Lapkricio mėn. pabaigoje i Anglu zona is Rytu atvyko dar vienas mūsų tautos kankinys, zinomas visuomenės veikėjas Mecys Mackevicius, beveik dvejus metus iskalėjes Stutthofo koncentracijos lageryje, iskentėjes visus jo baisumus ir persigres visas ligas. M. Mackevicius Schleswig-Holsteine susirado savo seima ir cia apsigyveno.

LIETUVIŲ SAJUNGOS VALDYBA PERSIKĖLĖ I DETMOLDA

Lietuvių Sajungos Valdyba ne per seniai persikėlė is Würzburgo i Detmolda, Anglu zonos. Valdybos ir centro kontoros patalpos — Detmold, Hermannstr. 57 ir Bahnhofstr. 6. Adresas korespondencijai: Lithuanian Association, (21) Detmold (Lippe), Bahnhofstr. 6.

GIMNAZIŲ DIREKTORIŲ SUVAZIAVIMAS

Lietuvių gimnaziju direktoriu suvaziavimas ivyksta Hanau lietuviu stovykloje 1946 m. sausio 12 d. 10 val.

Skautu zodis

Mes būdime

„Pirmoje eilėje krastas — paskui as. Pirmą patrijotizmas — paskui žaidimai,“ — sako skautu ikūrėjas lordas Baden-Powell.

Sie Baden-Powellio zodžiai mums ypač isidėmėtini šiandien. Tada, kai esame toli nuo savo tėvynės Lietuvos, kai švėtimame kraste susibūre po skautu vėliava savo darba ir pastangas aukojame Dievui, Artimui ir Tėvynei, mes visuomet turime atsiminti ir kas esame. Būnant tarp masių kitu tautybių asntau, is mūsų elgesio ir mūsų darbu sprendžia ir apie mūsų krasta. Skautas, būdamas paklusnus savo organizacinėms pareigoms, yra paklusnus ir savo krastui. O savo krastui pareigu mes turime daug. Musū: Būdžiu! — šiandien tampa isakymu: svieskis, būk darbustus ir linksmas. Tik mokslas, darbas ir tikėjimas grazesne ateitimi ugdo asmenybes, kurios isves i nauja gyvenima ir mūsų Lietuva. Jei tie, kurie jos isizadėjo, buvo menkos doros ir tamsaus proto, tai tie, kurie ja prikelis ir kurie ant savo peciu isnes jos vargus ir nelaimes, privalo būti apsisarvave paciomis gražiausiomis dorybėmis. Ju tarpe esame ir mes, skautai. Skautas pamirsta savo asmeninius reikalus ir savo as visur, kur tik jis turi atstovauti savo krasta ir savo varda. Gauti smūgiai ar nepasisekimai tuo metu, kai dirbsime savo krasto garbei ir gerovei — mus negasdina. Atvirksčiai jie mus stiprins ir darys atsaparesniais ateities nepasisekimams. Cia tampa pavyzdziu mūsų didieji laisvės kovotojai: ausrininkai, varpininkai, pirmieji savanoriai ...

Zodis „patrijotas“ neturi būti suprastas klaidingai. Tikrasis patrijotizmas glūdi blaivume, sugyvenime, pasmerkime isigalėjusiu blogu ydu, mokslu ir graziame darbe. Girtuokliai, museikos, isnaudotojai ir smėžikai niekada nėra buve ir nebus patrijotais. Laimei, skautu tarpe tokiu nėra. Tuomet, kai po kiekvieno naudingo ir grazaus darbo jausime dvasinį pasitenkinima, dziaugsma — tuomet ir mūsų daina ir kiekvienas pasilinksminimas bei žaidimai bus igave grazios ir naudingos prasmės.

Tie, kurie patrijotais yra savo darbuose, jie jais yra ir visur kitur. Juos pazins kiekvienas visur ir visada. Jie ir mūsų eilėse būdami teikia daug dziaugsma mūsų mielai tėvskėlei, jie yra jos viltis ir pasididziavimas. Šiandien, kai mūsų gimtasis krastas laukia is mūsų ypatingo susipratimo ir susitelkimo kūrybiniam darbui, mes jam atsakome:

— Mes būdime!

JORIS.

Pradedantiems

Nori būti skautu? Labai puiku! Isirasyk i skautu Draugove. Atmink, kad tai darai savo gera valia, kitaip sakant, savanoriskai. Lankysi Draugovės-skilties sueigas, dalyvausi iskilose, o gal net teks pabūvoti skautiskoje stovykloje.

Visa tai pats isbandysi, pazinsi skautu ideologija, ju siekimus ir tikslus. Tuomet, po kurio laiko, galėsi apsispresti, ar tikrai nori pasilikti skautu. Tame bandomajame laikotarpyje turėsi susipazinti su skautu istatais ir isakymais.

Skautu istatus ir isakymus kiekvienas skautas turi mokėti atmintinai ir turi būti nuodugnai susipazines su ju prasme ir reikšme.

Skautu istatai susideda is desimties punktu.

1. Skautas tiesus ir laikosi savo zodzio.
2. Skautas istikimas Dievui ir Tėvynei.
3. Skautas naudingas ir padeda artimiesiems.
4. Skautas draugas savo artimui ir brolis kitam skautui.
5. Skautas mandagus ir riteriskas.

6. Skautas gamtos draugas.
7. Skautas paklusnus savo tėvams ir vyresnybei.
8. Skautas linksmas, susivaldo ir nenustoja vilties.
9. Skautas taupus.
10. Skautas blaivus ir skaistus savo mintyse, zodziuose ir veiksmuose.

Kaip matome, skautu istatai uzdeda sunkias pareigas kiekvienam-ai skautui-ei. Bet skautas mėgsta tai, kas yra sunku, nes jis zino, kad skautybė nėra koks isgalvotas dalykas asmeninėms linksmybėms ir patogumams. Ji daug ko is jaunuolio reikalauja ir moko, kaip reikia tarnauti Dievui, Tėvynei ir Artimui. Ji ypatingai iskelia Tėvynės meile, t.y. patriotizma, pasiaukojima savo krastui ir savo tautai.

Antra, ypatinga skauto pareiga, yra padėti artimui t.y. tam, kam būtinai pagalba yra reikalinga. Skautas atsisakys visu savo asmeniniu malonumu ir patogumu, bet savo skautiska pareiga ispildys. Visa tai turi vykdyti su dideliu atsidėjimu ir pamėgimu.

Skautui atpilda suteikia jo vidujinis ispildytos pareigos pasitenkinimas.

I skautu sūki „Būdėk!“, atsakoma — „Vis būdžiu!“. Skautai sveikinasi pakeldami tris pirštus. Tas primena tarnyba Dievui, Tėvynei ir Artimui. VYR. SKILT. ST. CEPONIS

Sveikinu visus Anglu zonos skautus ir skautes Naujuju-1946-Metu proga linkėdamas laimės kiekvienam is Jūsų asmeniskai ir sėkmingo darbo skautybei ir mūsų Tėvynės Lietuvos garbei ir gerovei.

Būdėkime!

Skaut. VI. Pauza

Anglu zonos skautu vadeiva.

Lübeck, 1945. XII. 29 d.

Skautu iskilmės Fischbeke

Iskilmės prasidėjo pamaldomis stovyklos kopylcioje ir Vytauto Didziojo Fisebko skautu Draugovės vėliavos pasventinimu. Vėliavos kriksto tėvai: p. Morkūnas, stovyklos komendantas, ir p. Butkūnienė, ilgametė skautu rėmėja.

Antroji iskilmiu dalis ivyko salėje. Scena papuosta tautine vėliava, vytim ir skautu zenklais. Issirikiavus draugovei skiltimis, tunti-ninkas paskautn. Statkus iskilmigai perdavė Draugovei is kriksto tėvu perimta, pasventinta vėliava.

Priėmus vėliava, grazus būrys, 38, mergaiciu ir jaunuoliu, priimti i skautu eiles, davė izodi. Po to kalbėjo Fisebko stovyklos lietuviu komiteto pirmininkas Ig. Saldukas, kuris skautus nurodė pavyzdziu visam kitam jaunimui, gyvenančiam siuos sunkius istrėmimo laikus. Skatino jaunima burtis po kilniu skautu sūkiu. Po to, apgailėstaudamas, kad negali i mus prabilti musu gimtąja kalba, vokiskai kalbėjo UNRRA direktorius Mr. Linster. Jis-senas skautas nuosirdziai palinkėjo ir toliau dirbti po skautu vėliava.

Skilciu pasirodymuose: jumoristiniai dalykėliai, plastika, eifėrasciai ir skautu Verikaicio ir Skrebūno patatyti tautiniai sokiai. Nuotaikingai susokta keturi sokiai: polkutė, lenciugėlis, rugeliai ir mikita. Uzbaigai-3-ju paveikslu dramos dalykėlis „Palaiminti būkit“, rezisuotas Kaributo.

Pasirodymai baigėsi skautiskos nuotaikos linksmaja dalimi.

Veikla Draugovėse

Kariuomenės sventės proga, Falkenbergo (Hamburg-Neugraben) stovyklos Lietuvos Karaliaus „Mindaugo“ skautu-ciu Draugovė surengė iskilmes. Pasventinta vėliava ir pasakytas grazus, skautu iskilmėms pritaikytas, pamokslas. Pilnutėlei salei žiurovu susirinkus, ivyko Draugovės sueiga, kurios metu visa eilė skautu-ciu davė izodi, o labiau pasizymėje skautai-ės buvo pakelti i aukstesnius vyresniskumo laipsnius. Menine dali atliko paskiros skiltys. Be to, buvo koncertas, dalyvaujant skauto Verikaicio vadovaujama skautu oktetiui, misriam chorui ir tautiniu sokėju grupei. Vakare buvo dar linksmoji dalis.

I iskilmes buvo atsilanke Liubeko tuntininkas su adjutantu ir Liubeko, Hamburgo ir Fisebko atstovai-vės. Draugovės vadovybė dirbo labai daug, su visu nuosirdziu skautisku atsidėjimu. Dziaugėmės tunto vadovybės maloniu atsilankymu ir pavyzdingai nusisekusiomis iskilmėmis, kuriu ispūdžiai ilgai liks mūsų atmintyje.

Negalima nepazymėti, kad vietos lietuviu visuomenė labai palanki skautams, kuriuos ypac remia lietuviu tautinis komitetas. Todėl skautiskajai veiklai cia itin patogi dirva.

Skautiski žaidimai

ZAIDIMAI MIESTE

1. Skautai stebi praeinanciu apranga ir pagal ja charakterizuoja matytus tipus. Taip pat stebi ivairiu zmoniu eisena. Kaip eina flegmatikas, cholerikas ir t.t. (Lavina akiluma, fantazija).

2. Skautams duodamas kelionės tikslas mieste-reikia surasti trumpiausia kelia. (Lavina orientacija).

3. Skiltininkas isstato sargybas gatviu kampuose, ant tiltu ir panasiai. Kiti skautai turi per stebimas vietas nepastebimi praeiti. Jie turi teise persirengti ir pakeisti savo isvaizda. (Lavina guvuma, fantazija).

4. Skiltininkas nurodo skautams viena gatve. Joje jie privalo surasti visas vaistines, gydytojus ir panasiai. Kas daugiau suras? (Lavina pastabuma).

5. Stebima trumpa laika krautuvės langas. Po to, paėjus i sali, surasoma, ka yra ten pastebėjes. (Lavina atminti).

ZAIDIMAI MISKE IR LAUKE

1. „Briedis“. Isrinktasis „briedziu“ uzmerkia akis, kol visi kiti pasislepia. Po to, „briedis“ daro ivairius judesius, pav., sluosto nosi, stebi laikrodi ir t.t. Vėliava kiekvienas is pasilėpusiu tur pasakyti, ka matė. Ta, kuri „briedis“ pastebėjo, pasalinama is zaidimo. (Lavina pastabuma).

2. „Zvalgas“. Prie kelio, griovio ar kalnelio isstatomos sargybos. Per jas turi skautas nepastebėtas praeiti ir perduoti savo skiltininkui „zinias!“ (Zaidziama nakties metu).

3. „Laiku grizk!“ Skautai issiunciama be laikrodziu i miska. Po 10 minuciu ar pan. turi grizti atgal. (Lavina laiko nuovoka).

4. „Surask!“ Zaidziama miske. Kas pirmas suras akmeni, anglies gabala, azuolo saka, berzo, liepos ir t.t.

5. „Bėgimas is Sibiro“ (Ziema). Du skautai bėga painiodami pėdsakus. Po 15 min. issiunciama kiti likusieji skautai ieskojimui. Surastieji ginasi sniegu. I kuri pataikoma, iseina is zaidimo. PARUOSĖ SKILT. E. BLAZYS

Is Oldenburgo lietuviu gyvenimo

Oldenburge yra pati gausiausia po Lūbecko lietuviu kolonija angli zonoje. Pats Oldenburgo miestas karo audros beveik nepalietas, tačiau tremtinių daugumas apgyvendinti atskirose stovyklose. Privaciuose butuose teiseikure tik pavieni asmenys. Netaip kaip Uchtoje ir Detmolde, kur visi tremtiniai apgyvendinti privaciuose butuose.

Oldenburgo stovyklos: Unterm Berg — 1000 lietuviu, Lituania — 300, Omstedte — 250 ir priklausanti Oldenburgui Dinglager stovykla — 150 lietuviu.

Didzi ausios Unterm Berg stovyklos komendantas — Petronaitis. Stovykla sutvarkyta gražiai. Nors gyventoju prikinsti kambariai, tačiau — visur svara, tvarka ir drausmė. Ypac malonu ispūdi daro stovyklos kiemo grazus sutvarkymas. Baraku palangės kai kur pagrazintos ivairiaspalviu akmenėliu tulpėmis ir kit. lietuvisko meno vaizdeliais. Is karto matyti,

kad cia skautu ranka pridėta. Leidziamas sieninis inform. laikrasis „Mūsų dienos“, red. Ilminonis, „Skautu Aidas“, red. Bagdonas ir Malakauskas. Lituankos komendantas Trilu-paitis, Dinglager — Jonynas. Omstedte stovykla — pereinama — jos komendantas cekas, bet cia yra Lietuviu S-gos skyrius Norkaicio vadovaujamas. Prie Unterm Berg stovyklos yra Lietuviu S-gos Oldenburgo Apygardinis Komitetas, kurio pirm. Gurauskas, vald. — Zengulis (junior), inz. Tuskenis ir agr. Butkus. Iki siol santykiai tarp Lietuviu S-gos skyriu ir stov. komendanta nesutvarkyti. Cia komendantai UNRRA skiriami veikia tik stovyklos ribose ir laikosi nepriklausomai nuo Lietuviu S-gos. Bendro Oldenburgo m. Lietuviu Komiteto nėra.

Veikia ir Raudonojo Kryziaus Skyrius su pirm. Dr. Valteriu, vald. — Radausku, kun. Kemezium, pulk. Maceliu ir Vazneliu.

Didz. Britanijos kariuomenės nuostoliai

Ministeris pirmininkas Attlee parlamente pranesė, kad Didz. Britanijos ginkluotosios jėgos per praėjusi kara turėjusios isviso net 1.246.025 zmoniu nuostoliu, i si skaičiu ieina suzeistieji ir karo belaisviai. Tai Didz. Britanijos aukos per beveik seserius metus trukusi

	Zuve	Dinge	Suzeisti	Belaisviai	Is viso
Jungtinė Karalija	244.723	53.039	277.090	180.405	755.257
Kanada	37.476	1.843	53.174	9.045	101.538
Australija	23.365	6.030	39.803	26.363	95.561
Naujoji Zelandija	10.033	2.129	19.314	8.453	39.929
Pietu Afrika	6.840	1.841	14.363	14.589	37.633
Indija	24.338	11.754	64.354	79.489	179.935
Kolonijos	6.877	14.208	6.972	8.115	36.172

I siuos skaičius neieina tie civiliai žmonės, kurie zuvo per oro puolimus arba nuskendo jūrose kaip keleiviai. Taip pat cia neieina ir britu prekybos laivyno jūrininkai, kuriu per visa kara zuvo 30.189, dingo 5.264, buvo su-

kara — nuo 1939 m. rugsėjo 3 d. iki 1945 m. rugpiūcio 14 d. — abiejose karo arenose: Europoje ir Tolimuosiuose Rytuose. I si skaičiu neieina tie kariai, kurie karo metu mirė naturalia mirtimi. Paskiros imperijos dalys turėjo tokiu nuostoliu:

	Zuve	Dinge	Suzeisti	Belaisviai	Is viso
Jungtinė Karalija	244.723	53.039	277.090	180.405	755.257
Kanada	37.476	1.843	53.174	9.045	101.538
Australija	23.365	6.030	39.803	26.363	95.561
Naujoji Zelandija	10.033	2.129	19.314	8.453	39.929
Pietu Afrika	6.840	1.841	14.363	14.589	37.633
Indija	24.338	11.754	64.354	79.489	179.935
Kolonijos	6.877	14.208	6.972	8.115	36.172

zeisti 4.402 ir buvo internuoti 5.556. Is viso prekybos laivynas turėjo 45.411 nuostoliu.

Per pirmaji Pasaulini kara Didz. Britanijos Imperijos vien tik zuvusiu kariu skaičius siekė 947.106.

37.000 lenku kariu grizta i tėvyne

„The Sunday Times“ raso, kad siuo metu lenku armija uzsienuose susideda is siu daliniu: Italijoje yra 110.000 lenku kariu, Viduriniuose Rytuose — 10.000, Vokietijoje — daugiau negu 20.000 ir Didz. Britanijoje — daugiau negu 60.000. Tuo būdu is viso lenku kariu uzsienuose yra daugiau negu 200.000. I si skaičiu neieina lenkai tremtiniai (displaced persons) Vokietijoje.

Kai praėjusi liepos mėn. Didz. Britanijos vyriausybė pripazino Laikinaja Varšuvos vyriausybę Lenkijos vyriausybė, sioki norėjo paimti savo zinion visu lenku kariniu jėgu uzsienuose vadovybę. Tačiau siuo klausimu susidarė sunkumu, nes dalis lenku kariu siuo metu nenori grizti i tėvyne. Britu gi noras, kad kuo daugiau lenku griztu i savo krasta. Rugsėjo mėn. visi lenku kariu daliniai buvo painformuoti apie pasirengimus ju grazinimui i tėvyne. To rezultate 14.000 lenku kariu Italijoje ir Viduriniuose Rytuose ir 23.000 lenku kariu Didz. Britanijoje pareiskė nora grizti i dabartine Lenkija.

Siuo reikalu britai laikėsi 3 principu: 1) nebuvo panaudota jokios prievartos, kad lenkai griztu i tėvyne; 2) nebuvo padaryta jokio plebiscito ir nė is vieno lenko kario nebuvo pareikalauta jokio pasirasymo pareiskimo; lenkai buvo tik painformuoti apie pasirengimus ju grazinimui; 3) kario pareiskimas grizti nebuvo ribotas laiko atzvilgiu ir dabar tebėra atviras kelias toki pareiskima padaryti.

Is Didz. Britanijoje esanciu lenku kariu 23.000 pareiske nora grizti buvo apgyvendinti

atskiroj stovykloj Pietinėj Skotijoje. Dabar jie perorganizuojami i dalinius ir i Lenkija griz organizuotai — daliniais. Siam dalykui Lenkijos vyriausybė skiria didele reiksmę. Britai juos isleis kaip kareivius su ju asmeniniais ginklais ir apranga. Ir tik Lenkijos vyriausybė turės nuspresti tolimesni ju likima.

Tie 14.000 lenku kariu, kurie pareiskė nora grizti i tėvyne is Italijos, jau gabenami traukiniais per Austrija ir Cekoslovakija. Ju grazinimas prasidėjo lapkricio 25 d. Kas dvi dienos grazinama po 1.000 kariu.

Olga Cechova buvo Sovietu tarnyboj

Kaip „Lübecker Post“ raso, isgarsėjusi vokiskuju filmu artistė Olga Cechova karo metu buvusi slaptojoj sovietu tarnyboj. Turėdama labai artimu santykiu su Hitleriu ir kitais naciū didžiūnais, ji is paciu pirmuju saltiniu suzinodavusi daug paslapciu, kurias per savo soferi pasiusdavusi i Maskva. Ji zaidziusi labai pavojinga zaidima, bet, visokiose situacijose mokėdama puikiai vaidinti, niekur neiklimpusi. Dar tebeinant mūsiams dėl Berlyno, viename bunkeryje ja surades, sovietu pulkininkas skubiai pakvieties vykti i Maskva. Uz savo tarnyba Kremliuje ji buvusi apdovanota aukstu sovietu ordeniu ir i Berlyna sugrizusi, kaip „Sovietu Sajungos herojė“.

SPORTAS

STALO TENISO TURNYRAS

Gruodzio 2 ir 3 d. ivyko stalo teniso turnyras tarp Pabaltijo tautu Liubeke. Kiekvienoj komandoj dalyvavo po 3 zaidėjus. Varzybas visiskai nepelnytai laimėjo latviai, suplieke mūsiskius ir estus vienoda pasekme, 5:2. Lietuviai 5:4 nugalėjo estus.

Irodymui tos nelemtos juodos dienos, mūsų komanda pasiūlė po siu varzybu rytojaus diena suzaisti zaibo turnyra, kuriame tikėjosi smarkiai atsigriebti. Idėtos viltys i laimėjima neapvyllė ir mūsų stalo tenistai: Brazauskas su Misiūru I pelnė lengvai I-ja ir II vietas. Latviai nepateko net i finala. Tu pat varzybu sekantis didziulis tarptautinis turnyras ivyks gruodzio 27 ir 30 d.d. taip pat Liubeke, kurio rengėjai yra lenkai; jis kelia sportininku tarpe nemaza susidomėjima, nes jame gali dalyvauti visi ir visu isvietintu tautu sportininkai. Si karta teks pamatyti ir angli karius stalo tenistus, kuriu zada uzsi-registruoti apie 15—20 dalyviu.

Varzyboms numatytos tokios konkurencijos:

1. Vyru vienetas,
2. Vyru dvejetas,
3. Moteru vienetas,
4. Misrus (mixas).

Pavieni pirmuju triju vietu nugalėtojams ir dvejeta I ir II vietoms yra paskirtos dovanos. Liubeko ekipa sudaro sie mūsiskiai: Brazauskas, Gvildys, Kazlauskas ir Misiūnas. Yra pakviesti is Augsburga Gerulaitis, Meilus ir Tėvelis. Tokiai komandai susidarius, mūsų sansai laimėjimui dideli. Blogiau su moteru atstovavimu, nes Liubeko lietuvis stalo tenistis yra menko lygio.

PUIKUS JAUNIŲ PASIRODYMAS

Gruodzio 8 ir 9 d.d. buvo numatytas pravesi jauniu krepšinio turnyras tarp latviu, estu ir lietuviu, su papildoma vyru ir moteru krepšinio ir tinklinio programa. Estams atsiskius, mūsų jaunieji susitiko su latviais. Su didziuliu nekantrumu laukta idomiu varzybu kovos. Si karta buvo be pagrindo, nes mūsų gimnazijos penketukas visiskai pilnu ir laisvai manevruojanciu seimininku krovė is eilės krepšini be atvangos. Pirmaji puslaiki baigia 26:3 savo naudai, kai tuo tarpu latviu taskai pelnyta is baudos ir vieno „zuikiu“ praėjimo.

Antrame kėliny vaizdas nė kiek nepasikeitė, nes mūsiskiai sukruoto dar labiau spausi ir ieskoti groziniau praėjimu, daznai sukurdami visai puikiu deriniu, pakėlė pasekme dar 30:0 ir bendru rezultatu 57:3 atsirenavo uz vyru visas pralaimėtas varzybas. Jaunuosius atstovavo ir pelnė taskus Simonaitis — 24 tsk., Darginavicius — 23 tsk., Baskys — 6 tsk., Kairys ir Lataitis po 2.

Ypatin gai pazymėtinas Darginavicius, kuris turi vertingus duomenis zaidimui ir taip pat kultūringa elgesi aikštėje. Siaip pati penkiukė yra pajėgus vienetas savo konkurencijoje, bet trūksta lengvumo ir mėtymu is po krepšio.

KREPSINIO RUNGTYNĖS

Gruodzio 9 d. mūsų vyru penketukas, sustiprintas Mackeviciu ir Paranceviciu, pralaimėjo latviu rinkinei 27:20 (17:7).

Mūsų vyrai ta diena ypatingai buvo nesėkmingi mėtymuose, todėl pirmojo puslaikio pasekmė islyginti II-me puslaiki buvo sunku, nors turėjom 22:20, bet truko laimės ir teko supasuoti pries gana stipru ir pajėgu vieneta. Is mūsiskiu pazymėtinus Mackevicius. Kiti buvo vidutiniai. Zaidė ir taskus pelnė: Mackevicius 9, Parancevicius — 7, Zundė — 3, Kalibatas — 1. Bendrai, trūksta visiems kondicinės mankstos, nekalbant apie pati krepšinio zaidima. Laukiame vyru susiimant.

Maskvos konferencija

Gruodžio 15 d. Maskvoje prasidėjo trijų didžiųjų valstybių: Didz. Britanijos, Jungtinių Amerikos Valstybių ir Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministerių konferencija, kurioje dalyvauja James Byrnes, Ernest Bevinas ir Viceslovas Molotovas. Byrnes ir Bevinas i Maskva atsivežė nemazas savo artimuju bendradarbiu delegacijos. Prasidėjus konferencijai, i Maskva is Juoduju jūru kurorto Soci grizo ir Stalinas, kur jis ilgesni laika taisė savo sveikata. Si konferencija tai pirmas bandymas vėl užmegsti tiesioginius derybų ryšius po isirusios Londono konferencijos, ivykusios praėjusi rudeni.

Apie konferencijos darbo tvarka ir svarstysimus klausimus visiskai nieko nebuvo pranešta, taip pat konferencijos metu neisleidžiama jokio komunikato. Taciau anglu laikrasciai spėja, kad šioj konferencijoj pirmoj eilėj busia svarsto-

mi atominės energijos, Persijos, Tolimuju Rytu, Balkanu valstybiu ir Dardanelu klausimai o taip pat ir kiti aktualieji reikalai.

Be gana keblaus Persijos klausimo, konferencijai dar buvo suteiktas naujas siurprizas: Sovietinė Gruzijos respublika iskėlė reikalavima grazinti jai dabar Turkijos valdoma pasienio sriti su Olty miestu, kuria 1920—1921 m. Turkija esa neteisėtai prisijungusi. I si reikalavima Turkijos vyriausybės atstovas pareiskė, kad Turkija niekam neatiduosianti nė pėdos savo zemės ir dėl teritorialiu klausimu nė su viena valstybe nepradėsianti jokių derybu. O turku generolas Artunkalis uztikrino parlamenta, kad turku tauta su pasitikėjimu galinti ziūrėti i savo armija.

JAV ir Anglijos užsienio reikalų ministeriai. buvo priimti generalissimo Stalino, kuriam gruodžio 21 d. sukako 66 metai amziaus.

Liubeko lietuviu stovyklos

Meesen kar. VII bloko stovykla

Šioje stovykloje yra 670 žmonių. Stovyklos komendantas B. Andriuskevicius. Veikia pradžios mokykla, vedėjas mok. D. Liciuvaitis. Stovykloje buvo surengta siupiniu, koncertu, paskaitu, minėjimu. Veikia meno, sportininku, sachmatininku rateliai. Vietinės skautu draugovės iniciatyva, kariuomenės šventės proga cia ivestos vėliavos pakėlimo ir nuleidimo iskilmės. Stovyklos patalpos ir kitos pragyvenimo salygos yra geros.

Meesen kar. I bloko stovykla

I bloke isikurusi gimnazija, jos rastiņė, mokytojai ir vaiku darzelis. Stovyklos komendantas teisin. Krygeris. Stovyklos tvarka, kiek tai liecia lietuvius, yra pavyzdinga, taciau keleta kambariu tebėra užėme kitu tautu pabėgėliai, tad visiskai tinkamai susitvarkyti vis dar nėra imanoma. Cia gyvena 185 lietuviai: g-jos mokiniai, mokytojai ir stovyklos personalas.

Finken gatvės stovykla

Stovyklos barakai mediniai. Cia gyvena tik lietuviai, kuriu yra 180. Daugiausiai simos. Stovyklos komendantas inz. A. Barauskas. Stovykla ypatingai graziai susitvarkiusi ir kultūrinis gyvenimas gana intensyvus. Buvo surosta minėjimu, keletas literatūrinu valandėliu, meno siupiniu. Skaitoma savo kūryba ir padainuojama liaudies daineliu. Veikia pradžios mokykla, vadovaujama mok. Salkausko. Stovyklos rajonas tvarkingas ir svarus.

„Grazinos“ stovykla (Ziegel gatvė)

Stovyklos barakai taip pat mediniai. Cia gyvena tik lietuviai, kuriu yra per pustučio simto. Komendantas inz. A. Traska. Veikia pradžios mokykla, kurios vedėja M. Stėmpelienė. Stovykloje skaitomos paskaitos, ručsiams minėjimai ir kt. Muz. Gailevicius yra suorganizaves vyru kvarteta. Ivesta vėliavos pakėlimo ir nuleidimo iskilmės. Stovykloje veikia soferiu kursai, vadovaujami A. Alytos.

Einsiedel gatvės stovykla

Stovykla isikurusi mediniuose barakuose. Gyvena vieni lietuviai, apie pusantro simto. Komendantas teisininkas A. Petkevicius. Veikia pradžios mokykla, vedama VI. Girčio. Yra suorganizuota kultūros sekcija, kuri rengia pasilinksminimus su kultūrine bei menine programa. Spalio 14 d. buvo pirmasis sios sekcijos pasirodymas. Buvo padainuota, padeklamuota ir pastatyta mazas scenos vaizdelis.

Stovykloje leidziamas laikrastėlis. Stovykla isitaisė gera radio aparata, kur vakarais susirinke ir senesnio amziaus gyventojai klausosi

ziniu bei skaito laikrascius. Cia veikia siuvykla, kurioje dirba 4 siuvėjai. Siuvykla aptarnauja ne tik savo, bet ir kitas stovyklas.

Fischerbudės stovykla

Neseniai isikurė dar viena nauja lietuviu stovykla, kurioje daugiausiai apsigyveno Mazosios Lietuvos lietuviai. Stovyklos komendantu paskirtas inz. Ed. Druskis.

Apskritai reikia pasakyti, kad Liubeko stovyklos yra labai perpildytos ir gyvenimas jose gana ankstas.

Vaiku poilsio namai Klingenberge

Uz 20 km nuo Liubeko Klingenberge yra lietuviu, latviu ir estu vaiku poilsio namai. Kiekviena tauta turi po atskira vila, kur suvezami vaikai pailsėti ir pabūti gamtoje. Vaikai i Klingenberga siunčiami pamainomis, kiekviena pamaina ten isbuva po 2 savaites. Vadovybė sudaryta pagal tautu koloniju gausumo principa: direktorius latvis, ūkio vadovas lietuvis ir virtuvės vedėjas estas. Vaikai ten gauna pagerinta maista. Juos prižiūri ir moko mokytojai Lietuviu ten nuolatos esti 26 vaikai, dirba 3 mokytojai. Vieta labai grazi — vasarnamiai prie ezerėlio, miske. Nors ten buvo numatyta tik vasaros meto poilsis vaikams, bet pasirodė, kad vaikai ten galės ilsėtis ir ziema.

JAV ginkluotuju pajėgu centralizacija

„Ar mes norime, ar ne,“ gruodžio 19 prezidentas Trumanas pareiskė savo raste JAV kongresui, „turime pripazinti, kad pergalė, kur ia mes laimėjome, amerikieciu tautai uzkrovė nuolatine atsakingumo uz pasaulio taika nasta.“

Sio atsakingumo jausmo skatinamas, prez. Trumanas ir pasidėle kongresui sudaryti viena tautinio gynimosi ministerija, kaip geriausia priemone islaikyti taika. Sio pasiūlymo pagrinde yra mintis, kad kilus naujam konfliktui, JAV galincios būti uzpultos tokiais ginklais, kurie turi didesni greiti ir toliau pasiekia. Todėl esas laikas sukurti ateciai greiciausia ir ekonominiai veikliausia gynimasi.

Prez. Trumanas pasiūle tai tautinio gynimosi ministerijai be armijos ir laivyno pavesti taip pat ir civiles kovos pajėgas. Naujosios ministerijos valdytojas būtu civilis ministeris ir jo pavaduotojai viceministeriai — taip pat civiliai. Be to, si ministerija turėtu dar stabo virsininka, o paskiros ginklu rūšys — kariuomenės laivynas ir aviacija — vyriausius vadus.

Kodėl nebegauname pilnu R. K. pakietėliu?

Britu kariniu istaigu leidziamas „Lübecker Post“ Nr. 41 tuo reikalu raso: „Sajungininku Raudonojo Kryziaus dovaniniai pakėteliai, kurie iki siole buvo isduodami paskiriems tremtiniams, pagal bendra britu karinės valdzios isakyma, nuo dabar paverciami lageriu virtuviu isduodomomis papildomomis maisto normomis. Sis potvarkis isleistas uzkirsti kelia siems pakėteliams patekti i „Juodaja rinka“. Tuo būdu maisto norma prilyginta britu kariuomenės daliniu Vokietijoj gaunamai normai.“

Protesto notos Svedijai

Tuos 157 Pabaltijo valstybiu piliecius Svedijoj, dėl kuriu prievarta grazinimo i Sovietu Sąjunga kilo tokia didelė audra, sudaro 140 latviu, 10 lietuviu ir 7 estai. Paimti i vokieciu kariuomene, jie iki karo galo su vokieciu kariuomene buvo Kurse. Kapituliacijos metu, 1945 m. geguzės pradžioje, jie kartu su 2.000 vokieciu kariu pateko i Svedija.

Pabaltijo valstybiu pasiuntinybės Londone, kurios ten yra oficialiai pripazistamos, Svedijos užsienio reikalų ministerijai iteikė protesto nota dėl siu pabaltieciu isdavimo. Tuo paciu reikalu pasiuntė rastus Svedijos užs. reikalų ministeriui Undenui Svedijos vyskupai ir atskiros baznytinės organizacijos.

Beveik vieno milijono Amerikos lietuviu vardu Lietuviu Taryba New Yorke ilgoj telegramoj kreipėsi i svedu visucmene, apeliuodama pries pabaltieciu isdavima. Telegrama baigias siais zodziais: „Tegu Dievas padeda laisviems svėdams issaugoti savo zemės garbe ir uzstoti kitus krikcionis.“

Jugoslavija - respublika

Lapkricio mėn. ir Jugoslavijoj ivyko rinkimai i konstitucini tautini susirinkima, kurio pirmasis uzdavyns buvo nustatyti Jugoslavijos santvarka. Rinkimuose dalyvavė 90% visu turėjusiu teise balsuoti. Belgrade, kur gyventoju dauguma sudaro serbai, marsalas Tito gaves 80% balsu ir tik 15% balsu buvo imesta i opozicijos urna, kuri rinkimus boikotavo. Zagrebe ir Splitė Tito gaves dar daugiau balsu. Rinkimu eiga stebėjo britu parlamento nariu delegacija.

Lapkricio 29 d. susirinkes pirmajam posėdziui naujai isrinktasis tautinis susirinkimas priėmė proklamacija, kuria Jugoslavija paskelbta respublika ir Jugoslavijos karaliui Petruui ir visai Karageorgevieciu dinastijai atimtos teisės.

Jugoslavijos karalius Petras Londone tuojau padarė spaudai pareiskima, kuriame jis pareiskė, kad tai esas rezultatas visos eilės marsalo Tito veiksmu, kuriu tikslas buvo issukti is tautos ranku sprendima ir ji pasilikti sau ir nacionaliniam frontui. Neseniai ivykusiu Jugoslavijoj rinkimu rezultatai nieko negali itikinti, kad tauta galėjusi laisvai isreikti savo valia.

Gruodžio 1 d. sis tautinis susirinkimas pareiskė ligiolinei marsalo Tito vyriausybei pasitikėjima, o karaliui Petruui uzdraudė grizti i Jugoslavija. Tautinio susirinkimo pirmininku isrinktas dr. Ivanas Ribaras.

Paskutinėmis ziniomis Jungtinės Amerikos Valstybės ir Didz. Britanija pripazino Jugoslavijos respublika.

Ats. Redaktorius Faustus Kirsas
Leidejas: Liubeko Lietuviu Komitetas
Adr. Lübeck, Untertrave 111-112, Tel. 28485
Druck: Lübecker Zeitung (3829)